

Министерство образования Республики Беларусь

Учреждение образования
«Мозырский государственный педагогический университет
имени И. П. Шамякина»

ОТ ИДЕИ – К ИННОВАЦИИ

МАТЕРИАЛЫ XXVII МЕЖДУНАРОДНОЙ
СТУДЕНЧЕСКОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ

FROM IDEA TO INNOVATION

PROCEEDINGS OF XXVII INTERNATIONAL
ANNIVERSARY RESEARCH TO PRACTICE STUDENT CONFERENCE

Мозырь, 23 апреля 2020 г.

В четырех частях

Часть 2

Мозырь
МГПУ им. И. П. Шамякина
2020

УДК 001
ББК 72
О-80

Редакционная коллегия:

Т. В. Палиева (отв. ред.), Э. Е. Гречанников, Н. С. Жлудова, Е. В. Тихонова,
Т. В. Карпинская, В. А. Горовой, Т. Н. Талецкая, В. А. Зебзеева, Э. Р. Зарединова

ВУЗЫ-соорганизаторы

**XXVII Международной студенческой
научно-практической конференции «От идеи – к инновации»:**

ФГБОУ ВО «Оренбургский государственный педагогический университет»,
ФГБОУ ВО «Глазовский педагогический институт имени В. Г. Короленко»,
ГБОУВО РК «Крымский инженерно-педагогический университет»

Печатается согласно плану научно-практических мероприятий, планируемых
к проведению в УО МГПУ им. И. П. Шамякина в 2020 году,
и приказу по университету от 06.02.2020 № 131

От идеи – к инновации = From idea to innovation : материалы
О-80 XXVII Междунар. студ. науч.-практ. конф., Мозырь, 25 апр. 2020 г.
В 4 ч. Ч. 2 / УО МГПУ им. И. П. Шамякина ; редкол.: Т. В. Палиева
(отв. ред.) [и др.]. – Мозырь : МГПУ им. И. П. Шамякина, 2020. – 282 с.
ISBN 978-985-477-725-2.

В настоящем сборнике представлены материалы XXVII Международной
студенческой научно-практической конференции «От идеи – к инновации», по-
священные актуальным проблемам естественных, технических, гуманитарных наук.

Издание адресовано студентам, магистрантам, аспирантам, педагогическим
и научным работникам.

Материалы публикуются в авторской редакции.

**УДК 001
ББК 72**

**ISBN 978-985-477-725-2 (ч. 2)
ISBN 978-985-477-721-4**

© УО МГПУ им. И. П. Шамякина, 2020

Накреплённая Н. В. Гендерные стереотипы в романе Л. М. Олкотт «Маленькие женщины»	239
Оразбердиева Ш. Т. Лингвистические особенности создания портрета Базарова	240
Оразмаммедова Х. Б. Образ ребенка в поэзии М. Ю. Лермонтова	241
Пархоменко Е. С. Концепт «дом» в произведении А. И. Солженицына «Матрёнин двор»	242
Перевозчикова О. В. Изучение некоторых микропонимов д. Удмуртские альцы	243
Перманкулыева А. М. Устаревшая лексика в романе А. С. Пушкина «Капитанская дочка»	245
Поладова А. П. Обращение в романе М. А. Шолохова «Тихий Дон»	246
Полюхович А. Н. Создание атласа диалектов языков прибалтики в STORY MAP SERIES	247
Пономарева И. А. Компьютерные технологии как эффективное средство формирования иноязычной коммуникативной компетенции	248
Попугаева А. И. Формирование коммуникативных компетенций на уроках русского языка	250
Пракопчык Р. А. Мікратапонімы Пружаншчыны, суадносныя з паняццем “чалавек”	251
Рождественская А. Ю. Интеллект-карты как средство формирования лексических навыков на старшем этапе обучения удмуртскому языку	252
Ромашикина Н. Д. Особенности функционирования диалектизмов в романе Л. Н. Сейфуллиной «перегной»	253
Савлук Ю. С. Недетская глубина детского стихотворения А. Усачёва	255
Сидорская К. А. Креативный урок: структура и условия успешного проведения	256
Сідарчук А. А. Дыялектная лексіка ў гаворцы жыхароў вёскі Моладава Іванаўскага раёна Брэсцкай вобласці	257
Скакун А. О. Использование кейс-технологии при изучении предметов гуманитарного цикла	258
Соснина В. В. Лексика животного мира в ЛАРНГ – материал для формирования межпредметных связей на уроках русского языка в школе	260
Стрелкова Л. А. Использование песенного материала при обучении удмуртскому языку	261
Султанова А. А. Лингвистические особенности молодежных жаргонов	262
Троцевич Л. Э. Роль псевдоандронимов женщин в литературе XIX века	263
Худайназарова Г. Теория языка в школьном учебнике	264
Цылёва-Баженова А. В. Культурологический подход в изучении лирики С. Есенина в 11 классе как способ формирования познавательных компетенций	266
Чалюк А. Назвы водных і балотных раслін у гаворцы вёскі Здзітава Бярозаўскага раёна	267
Черняк К. С. Особенности поэтического языка А. Ахматовой	268
Чиркова К. А. Образ музыки в романе И. С. Тургенева «Дворянское гнездо»	269
Шлег А. У. Праблема сучаснай вёскі ў паэзіі Змітрака Марозава	270
Юшкевіч А. Г. Запазычанні з персідскай мовы ў складзе беларускай батанічнай наменклатуры	272

лишь недурно и очень мило, при этом неоднократно ошибается. При исполнении героем романа «Луна плывёт высоко над землёю» читатель чувствует, как Паншин старается играть на публику, ожидает высокой оценки от зрителей: «После слов «Мне тяжело...» он вздохнул слегка, опустил глаза и понизил голос – *morendo*». Присутствующие высоко оценили игру Владимира Николаича (романс был «премиленным»), однако на Лемма, учителя музыки, эта игра не произвела впечатления. Тургенев намеренно снижает стиль, выбирая прилагательное с уменьшительно-ласкательным суффиксом, отражая несерьезность, отсутствие глубины в характере Паншина.

Тургенев показывает Паншина как человека эгоистичного, поверхностного и фальшивого, слепо верящего в свою одарённость. Он ждёт похвалы и комплиментов, рисуясь перед всеми.

Варвара Павловна предпочитает вальсы и мазурки, которые в то время только входили в моду. Музыка для Варвары Павловны лишь развлечение, то, чем можно расположить к себе людей: «– Я слышала, моя милая, – начала она, – вы удивительная виртуозка. – Я давно не играла, – возразила Варвара Павловна, немедленно садясь за фортепиано, и бойко пробежала пальцами по клавишам. – Прикажете?».

Мы видим в Варваре Павловне черты, присущие и Паншину: легкомыслие, фальшь, тщеславие, лицемерие, расчётливость. Именно поэтому в финале романа Паншин оказывается под властью Варвары Павловны, они находят друг в друге родственные души.

Их любимый жанр, романс, не даётся старому музыканту Христофору Фёдоровичу Лемму. Романс, созданный учителем, разобран Лизой, но, к сожалению, музыка оказалась запутанной и напряжённой. Предназначение Лемма – писать высокую музыку. Неудивительно, что герой – поклонник Баха и Генделя, высокая музыка возвышает человека. Тургенев передаёт своё отношение к героям романа именно через оценку Лемма. Мы видим степень близости Лемма самому автору.

Стоит обратить внимание на то, какие слова писатель использует для характеристики исполнения героями музыкальных произведений. Если при описании романса Паншина автор снижает стиль, то музыка Лемма – это «дивные торжествующие звуки», «чудная композиция», «сладкая, страстная мелодия».

Образ музыки в произведениях Тургенева в целом и в романе «Дворянское гнездо», в частности, представляет важнейшую составляющую авторского художественного мира. Для писателя важно то, как поют и играют герои, какую музыку предпочитают. Мы видим, что писатель делает акцент на том, к какому жанру принадлежит музыкальное произведение, как музыка чувствуется героями: Паншин и Варвара Павловна используют её как развлечение, Лемма видит в ней глубину и посредством музыки передаёт свои чувства.

Следовательно, музыка выступает как маркер для понимания авторского отношения к героям романа, для понимания образа того или иного героя. Данный аспект необходимо учитывать при рассмотрении романов Ивана Сергеевича Тургенева на уроках литературы.

Литература

1. Алексеев, М. П. И. С. Тургенев и музыка. Киев, Издание Общества Исследования Искусств [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://library.turgenev.ru/wp-content/uploads/2019/11/M_P_Alexeev_Turgenev_i_muzyka.pdf. – Дата доступа: 08.03.2020.
2. Пустовойт, П. Г. Творческий путь Тургенева. Очерк / П. Г. Пустовойт. – М. : Дет. лит., 1977. – 126 с.
3. Тургенев, И. С. Дворянское гнездо / И. С. Тургенев // Полное собрание сочинений и писем в тридцати томах. – Т. 6. – М. : Наука, 1981. – С. 5–158.

ПРАБЛЕМА СУЧАСНАЙ ВЁСКИ Ў ПАЭЗІІ ЗМІТРАКА МАРОЗАВА

Шлег А. У. (ВА БарДУ, Баранавічы)

Навуковы кіраўнік – Ж. В. Косціна, ст. выкладчык

Тэмы вёскі, бацькоўскага кутка, роднай зямлі – традыцыйныя і па сутнасці вечныя ў беларускай паэзіі. Вёска – той мацярык, які неадольна прыцягвае да сябе, дае мацунак, выклікае тугу, пакаянне і гаркоту пры роздуме пра пакутны лёс чалавека на зямлі.

Гістарычна так склалася, што беларусы як нацыя сфарміраваліся з сялян. Таму не дзіўна, што першыя творы новай беларускай літаратуры – былі адрасаваны сялянам-беларусам [1, с. 154]. Тэма вёскі, яе лёсу і жыцця, вобразы вяскоўцаў, сялян, земляробаў досыць прыкметныя ў зборніках паэзіі Змітрака Марозава «Ачышчэнне сяўбой», «Вачыма сэрца».

Вясковая тэматыка выдатна адбілася ў творчасці Змітрака Марозава. Аўтар распрацоўвае і ўглубляе тэму сучаснай вёскі, імкнецца асэнсаваць тыя перамены, што адбываюцца ў грамадстве і свядомасці людзей [2, с. 5].

У вершах Змітрака Марозава любоў да роднай зямлі, глыбокая пашана да сялянскай працы. Вершы адзначаюцца моцным эмацыянальным і філасофскім пачаткам, заземленасцю і адначасна акрыленасцю пачуцця [3, с. 640]. Згубны ўплыў гарадскога асяроддзя – адна з праблем, узнятых Марозавым у вершах. У творы «Пакаемся», яна пастаўлена ў выглядзе праблемнага вобраза лірычнага героя, які заклікае пакаяцца:

За адзіноту кінутых бацькоў

І за бяхлеб'е спляжанай зямлі...

За новыя памылкі і грахі...

Ачысцімся сяўбой [4, с. 42].

Вёска, радасці і трывогі сучаснага селяніна, прыгажосць роднае прыроды і экалагічныя праблемы – гэта выклікае водгук у чуйным сэрцы нашага суайчынніка. Як паэт, ён прыглядаецца, прыслухоўваецца да наваколля, бачыць свет па-свойму, у незвычайных ракурсах. Так, ён бачыць, як «*матылькі і стракозы вальсуюць*», «*цнатлівай ружы імгль спявае*», заўважае, як «*цішыня засеца ля двароў*», «*маўчаць на ўзмежку поля валуны*» [2, с. 6].

Прыглядаецца паэт і да сучаснага вяскоўца. І пры ўсёй павазе, увазе, любові да хлеба-вады, бачыць ён і тое адмоўнае, што зусім не сведчыць пра ідэяльнасць сучаснага вясковага жыцця: п'янства, гультайства, беднасць, адзіноту. У вершы «Калектыўна», аўтар з дапамогай такой стылістычнай фігуры як анафара, стварае сатырычнае адлюстраванне тагачаснай рэчаіснасці:

Калектыўна мы сачкуем

Калектыўненька маўчым

Калектыўна талент гробім

Калектыўна б'ем слабых [4, с. 156].

Ва ўспрыманні вясковых людзей гарадскімі і гарадскіх вясковымі існавалі, ды яшчэ і сёння не зжыты, пэўныя стэрэатыпы, напрыклад, жыхароў вёскі лічаць вельмі простымі, неадукаванымі, у сваю чэргу жыхары горада прадстаюць як ганарлівыя, нахабныя, амаральныя асобы.

Пісьменніка хвалюе пытанне пра тое, як складваюцца адносіны паміж бацькамі і дзецьмі ў сучасным жыцці, як гэтыя адносіны слабнуць, разбураюцца эгаізмам, абьякавасцю, душэўнай чэрствасцю дарослых дзяцей, што кінулі вёску, бацькоў, а самі выехалі жыць у горад. Адначасова вёска выступае як крыніца духоўнасці і спрадвечнай маралі.

Паэт паказвае ў сваіх вершах два тыпы лірычных герояў: сталыя людзі, носьбіты традыцыйных каштоўнасцей; маладыя людзі, пераважна вясковага паходжання, якія шукаюць сэнс жыцця ў гарадскіх спакусах. Так, у вершы «Маленькая Вера» аўтар расказвае, як моладзь у клубе глядзелі дарослы фільм і пілі бессаромны дурман, а іх стамлёныя ад працы маткі пракліналі экран. «Маленькая Вера» – савецкі фільм рэжысёра Васіля Пічула. Гэты фільм стаў адным з сімвалаў Перабудовы. У карціне ўпершыню прысутнічае адкрытая інтымная сцэна, якая да эпохі Перабудовы была зусім неймаверная для паказу ў кінатэатрах СССР [5, с. 60–61].

У гэтых творах пранікнёна апаэтызавана родная зямля, беларуская прырода, сялянская праца, глыбока раскрыта душа народа, вясковы побыт, характэрнае роднай мовы, мудрая філасофія жыцця на зямлі.

Заклучэнне. Змітрок Марозаў, абаліраючыся на свой жыццёвы вопыт, піша творы, прысвечаныя супастаўленню горада і вёскі ці жыццю вяскоўцаў у горадзе. Паэта хвалюе

пытанне пра тое, як складваюцца адносіны паміж бацькамі і дзецьмі ў сучасным жыцці, як гэтыя адносіны слабуюць, разбураюцца эгаізмам, абьякавасцю, душэўнай чэрствасцю дарослых дзяцей, што кінулі вёску, бацькоў, а самі выехалі жыць у горад. Свет беларускай вёскі з яго маральна-этычнымі асновамі жыцця знаходзіцца ў цэнтры творчасці Змітрака Марозава.

Літаратура

1. Беляя, А. І. Абрывы роднага: Нацыянальныя локусы культуры ў беларускай прозе «эпохі рубяжа»: манаграфія / А. І. Беляя; М-ва адукацыі Рэспублікі Беларусь, Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт. – Баранавічы : БарДУ, 2015. – 206.
2. Марозаў, З. Вачыма сэрца: вершы, санеты, вянкi санетаў, вянок вянокi санетаў / Змітрок Марозаў; прадм. В. Рагойшы. – Мінск : выдавецтва «Чатыры чвэрці», 2014. – 290 с.
3. Беларускія пісьменнікі: Бібліягр. Слоўн. У 6 т. Т. 6. Талалай – Яфімаў / Дадатак Ін-т літ. імя Я. Купалы АН Беларусі; Беларус. Энцыкл.; Нацыянальны навукова-асветніцкі цэнтр імя Ф. Скарыны. Пад рэд. А. В. Мальдзіса; рэдкал.: І. Э. Багдановіч і інш. – Мінск : БелЭн, 1995. – 684 с.
4. Марозаў, З. Ачышчэнне сяўбой: вершы / З. Марозаў. – Мінск : Маст. літ., 1992. – 335 с.
5. Федоров, А. «Русское кино» журнал / А. Федоров; «Видео-Асс Экспресс». – Москва. – 1995. – № 32. – С. 60–61.

ЗАПАЗЫЧАННІ З ПЕРСІДСКАЙ МОВЫ Ў СКЛАДЗЕ БЕЛАРУСКАЙ БАТАНІЧНАЙ НАМЕНКЛАТУРЫ

Юшкевіч А. Г. (УА БрДУ імя А. С. Пушкіна, Брэст)

Навуковы кіраўнік – Т. А. Кісель, канд. філал. навук, дацэнт

Сучасная беларуская батанічная лексіка разнастайная паводле паходжання. Гістарычныя працэсы, палітычныя, эканамічныя і культурныя сувязі ўплывалі на яе фарміраванне. Кантактаванне з носбітамі іншых моў, у тым ліку і неславянскіх, прывяло да пранікнення разнастайных запазычанняў. Адносна невялікую групу ў складзе навуковай батанічнай наменклатуры складаюць запазычанні з персідскай мовы. Персідская мова адносіцца да іранскай групы моў індаеўрапейскай моўнай сям’і і распаўсюджана найперш у Іране, Таджыкістане, Афганістане.

Сярод прааналізаваных намi іншамоўных назваў раслін у межах беларускай батанічнай наменклатуры вылучаюцца:

– непасрэдняы запазычанні з персідскай мовы:

баклажэ́н (перс. *baklažan*) – агародная расліна сямейства паслёнавых, пашыраная пераважна ў тропіках і субтропіках, а таксама мясісты плод гэтай расліны сіняга або фіялетавага колеру; вырошчваецца на поўдні Беларусі [2, т. 1, с. 196];

каню́фер (ад перс. *kārānfi*) – травяністая расліна сямейства складанакветкавых, пашыраная пераважна на Каўказе, у Малой Азіі; выкарыстоўваецца ў кулінарыі і для барацьбы са шкоднымі насякомымі [2, т. 1, с. 601];

кунжу́т (перс. *kundžud*) – травяністая расліна сямейства кунжутаваых з белымі, ружовымі або фіялетаваымі кветкамі, пашыраная ў тропіках Афрыкі і Азіі; з яе насення здабываюць алей [2, т. 1, с. 688];

самшы́т (перс. *šimšed*) – вечназялёнае дрэва сямейства самшытаваых з цвёрдай драўнінай, пашыраная пераважна ў Паўд.-Усх. Азіі, Міжземнамор’і, прыатлантычнай Еўропе і Афрыцы [2, т. 2, с. 346];

– і запазычанні праз пасрэдніцтва іншых моў:

а) лацінскай мовы:

язмі́н (н.-лац. *jasminus*, ад перс. *iāsāmīn*) – кустовая расліна сямейства каменяломнікаваых х трайчастым лісцем і белымі духмянымі кветкамі ў суквеццях, пашыраная ў тропіках і субтропіках; на Беларусі вырошчваецца як дэкаратыўная [2, т. 2, с. 734].

б) цюркскай мовы: